

Blodsockerbehandling typ 2

HbA1c och blodsocker-mål (LMV 2017)

Patient	HbA1c-mål (P-Glukos)	Kommentar
Nydiagnostiserad eller patient med längre duration och utan samsjuklighet eller hypoglykemier	42–52 (7–8,5)	42–48 mmol/mol minimerar risken för komplikationer och eftersträvas hos patienter med: <ul style="list-style-type: none"> Lång förväntad överlevnad Avsaknad av manifest hjärt-kärlsjukdom eller andra komplicerande faktorer eller samsjuklighet. Om behandling inte innebär allvarlig hypoglykemisk risk
Om problem att uppnå lägre målvärden på grund av biverkningar eller hypoglykemier	53–69 (8,5–11)	Värden i det övre intervallet vid: <ul style="list-style-type: none"> Biologisk ålder över 80 år och samtidigt behandling med insulin Allvarlig hypoglykemiproblematik Manifest hjärt- kärlsjukdom
Vid svår kronisk sjukdom, hög ålder eller kort förväntad överlevnad	< 80 (5-20)	<ul style="list-style-type: none"> Behandlingens syfte är bättre nutrition och att undvika symtom på höga eller låga blodsocker

Behandlingsalgoritm diabetes typ 2

Livsstil: Rökstopp, kost och motion är alltid grunden för behandling.

Vid akut höga blodsocker och katabolism inleds med insulinbehandling som ofta kan trappas ut.

Första linjen:

Metformin upptitreras till 1 g x 2 eller max tolererbara dos

Om målvärde ej uppnått efter 3 månader i fulldos eller om biverkan av metformin.

Lägg till eller ersätt med ett eller flera av nedanstående alternativ.

"HbA1c-sänkning på 5 mmol/mol bör uppnås för att betrakta ett preparat som effektivt."

Andra linjen:

Jardiance 10 mg 1x1 (SGLT2-antagonist)	Trajenta 5 mg 1x1 (DPP4-hämmare)	eller	Victoza 1,2 mg 1x1 (GLP-1-analog)	Pioglitazon 15 mg 1x1 (glitazon)	Glimepirid 1-2 mg 1x1 (sulfonylurea) eller Repaglinid 1-2 mg x 3-4 (meglitinid)
Förstahandspreparat vid etablerad hjärt-kärlsjukdom. Lämplig vid hjärtsvikt Ingen hypoglykemisk risk. Viktneidgång 2-4 kg. Dålig blodsockersänkande effekt vid nedsatt njurfunktion	Ingen hypoglykemisk risk. Viktneutralt. Användbart vid terminal njursvikt utan dosreduktion.		Lämpligt vid etablerad hjärt- kärlsjukdom i dosen 1,8 mg Ingen hypoglykemisk risk. Viktneidgång 2-4 kg. Användbart vid njursvikt (eGFR 15 ml/min)	Olämpligt vid hjärtsvikt pga vätskeretention Ingen hypoglykemisk risk. Viktuppgång 2 kg. Användbart vid njursvikt	Viss hypoglykemisk risk. Viktuppgång 2 kg. Repaglinid användbart vid terminal njursvikt.

Vid debut och symtomgivande hyperglykemi

Vid terapivikt på ovanstående preparat

Vid tecken på insulinbrist (viktneidgång och höga blodsocker)

Vid högdos kortisonbehandling

Vid annan akut sjukdom

Insuman Basal

(NPH-insulin)

Direktverkande insulin till måltid

Sätt ut repaglinid och glimepiride

Behandling vid etablerad hjärt kärlsjukdom

- Etablerad hjärt-kärlsjukdom definieras som ischemisk hjärtsjukdom, stroke/TIA eller perifer arteriell kärlsjukdom
- Empagliflozin (Jardiance) är förstahandsval som tillägg till metformin.
- Vid otillräcklig effekt eller biverkningar av Jardiance lägg till eller ersätt med liraglutid (Victoza) 1,8 mg
- Undvik pioglitazon pga. risk för vätskeretention
- Om insulinbehandlad patient med risk för hypoglykemi bör målvärdet för HbA1c ligga mellan 52-70 mmol/mol

Vid svår kronisk sjukdom, hög ålder eller kort förväntad överlevnad

- Prioritera nutrition, välbefinnande och säkerhet (minimera risk hypoglykemier)
- Mål: 5-20, Inga värden under 5 och helst få över 20
- Undvik metformin (risk för laktatacidos), SU (risk för långdragna hypoglykemier) och SGLT-2-hämmare vid nedsatt njurfunktion och/eller multisjuklighet och polyfarmaci.
- DPP4- är säkert vid njursvikt och viktneutralt. Inga alvarliga hypoglykemier.
- Ge insulin dagtid (och försiktighet med insulin som verkar över natten). NPH främst på morgonen och en liten dos på em vid behov.

Preparat	Dosering:	Fördelar/nackdelar
Metformin (biguanid)	<ul style="list-style-type: none"> • Beräkna Kreatinin-clearance >45 ml/min. • Börja med 500 mg 1x1. • Öka med 1 tablett varje vecka till maxdos 2 g eller högsta tolererbara dos. • Reducera dosen till 1 g vid eGFR < 45. • Sätt ut vid eGFR < 30. • Pausa vid akut sjukdom med risk för uttorkning (oavsett eGFR) och i samband med kontraströntgen vid eGFR <45 ml/min" 	<ul style="list-style-type: none"> • HbA1c ↓ 10 mmol/mol • Hjärt/kärlprotektivt. • Ingen viktuppgång. • Ingen risk för hypoglykemier. • Risk för lakatacidos vid akut njursvikt • 1-2 kr/dag.
Trajenta (DPP4-)	<ul style="list-style-type: none"> • Trajenta 5 mg 1x1. • Behöver ej justeras vid njursvikt 	<ul style="list-style-type: none"> • HbA1c ↓ 5-8 mmol/mol. • Kardiovaskulärt säkert • Viktneutralt. • Ingen risk för hypoglykemier • Användbar vid njursvikt • 12.- kr/dag.
Jardiance (SGLT2-)	<ul style="list-style-type: none"> • Jardiance 10 mg 1x1 • Dos kan ökas till 25 mg • Tveksam blodsockersänkande effekt vid eGFR < 60 l/min. • Pausa vid akut sjukdom med risk för njursvikt • Försiktighet till äldre >75 år pga. ökad risk för volymförlust • Synjardy är ett kombinationspreparat som innehåller metformin och Empagliflozine (Jardiance) 	<ul style="list-style-type: none"> • HbA1c ↓ 5-13 mmol/mol. • Minskad dödlighet vid etablerad hjärt sjukdom. • Viktnedgång 2-4 kg. • Ingen risk för hypoglykemier • Risk för svamp i underlivet och UVI" • Risk för ketoacidosis • 14-16 kr/dag.
Pioglitazone (glitazone)	<ul style="list-style-type: none"> • Börja med 15 mg 1x1 (max effekt efter 8 veckor). • Kan ökas till 30 mg 1x1 (utvärdera effekt efter 8 veckor). • Ingen dosreduktion vid njursvikt • Kombinera gärna med låg dos Spironolakton 25 mg eller Furosemid 20 mg 	<ul style="list-style-type: none"> • HbA1c ↓ 10 mmol/mol • Troligen hjärt/kärlprotektivt. • Viktuppgång 2 kg. • Ingen risk för hypoglykemier • Vätskeretention (undvik vid hjärtsvikt och maculaödem) • 1-3 kr/dag
Glimepiride (SU)	<ul style="list-style-type: none"> • Börja med 1 mg x 1 • Öka till 2 mg 1x1 (högre doser ger ökad risk för hypoglykemier) • Undvik vid hög ålder och e GFR < 30 ml/min. 	<ul style="list-style-type: none"> • HbA1c ↓ 10 mmol/mol • Kardiovaskulära säkerhetsstudier saknas. • Viktuppgång 2 kg • Risk för långdragna hypoglykemier hos äldre vid överdosering. • 1-2 kr/dag.
Repaglinide (glinide)	<ul style="list-style-type: none"> • Börja med 1 mg till måltid • Kan ökas till max 4 mg (12 mg/dag) till måltid men ökad risk för hypoglykemier • Kan användas vid terminal njursvikt 	<ul style="list-style-type: none"> • HbA1c ↓ 10 mmol/mol • Kardiovaskulära säkerhetsstudier saknas • Mindre viktuppgång och risk för hypoglykemier än Glimepiride. • 1-4 kr/dag
Victoza (GLP-1RA)	<ul style="list-style-type: none"> • Subkutan injektion • Victoza 0,6 mg x 1 • Dosökas till 1,2 mg • Vid etablerad CVD 1,8 mg x 1 	<ul style="list-style-type: none"> • HbA1c ↓ 8-19 mmol/mol. • En studie med Victoza visat på minskad kardiovaskulär risk hos hjärtsjuka i dos 1,8 mg. • Viktnedgång 2-4 kg • Ingen risk för hypoglykemier • Victoza 1,2 mg 33.- kr/dag • Victoza 1,8 mg 50 kr/dag

Läkemedelsval vid nedsatt njurfunktion

Läkemedel		Glomerular Filtration Rate (GFR) ml/min				
Klass	Substans	Lindrig >60 ml/min	Måttlig 60-45 ml/min	Måttlig 45-30 ml/min	Allvarlig 30-15 ml/min	ESRD <15 ml/min
Biguanid	Metformin	2 - 3g/dag	2-3 g	1 g		
SU	Glivenklamide	10,5 mg/dag				
	Glimepiride	4 mg/dag				
Glinider	Repaglinide	16 mg/dag	16 mg/dag	16 mg/dag	16 mg/dag	
DPP4-	Galvus	50 mg x2	50 mg x1	50 mg x1	50 mg x1	50 mg x1
	Januvia	100 mg	100 mg	50 mg	25 mg	25 mg
	Onglyza	5 mg	2,5 mg	2,5 mg	2,5 mg	
	Trajenta	5 mg	5 mg	5 mg	5 mg	5 mg
GLP-1	Bydureon	2 mg/v	2 mg/v	2 mg/v		
	Byetta	10 ug x 2	10 ug x 2	10 ug x2	5 ug x 2	
	Lyxumia	20 ug x 1	20 ug x 1	20 ug x 1		
	Trulicity	1,5 mg/v	1,5 mg/v	1,5 mg/v	1,5 mg/v	
	Victoza	-1,8 mg x1	-1,8 mg x1	-1,8 mgx1	-1,8 mg x1	
Glitazone	Pioglitazone	-45 mg x1	-45 mg x1	-45 mgx1	*	
SGLT-2-	Forxiga	10 mg 1x1	Effekt?			
	Invokana	300 mg x 1	Effekt ?			
	Jardiance	-25 mg 1x1	Effekt ?			
Insulin		=	dosering	dosering	dosering	dosering

* Försiktighet vid vätskeretention och/eller maculaödem

Insulin

- 1-2 kg viktuppgång vid sänkning av HbA1c 10 mmol/mol
- Risk för hypoglykemier
- 40 E insulin 7-10 kr/dag

NPH-insulin till natten

Preparat och dos	Mål (individuellt)	Dosändring (max)
NPH-insulin 4-8 E till natten	Fastevärden under 8 (5)	Öka 2-4 E var tredje dag till fastevärde uppnått

- Mät blodsocker fastande på morgonen tills målvärde är uppnått.
- Vid nattliga känningar dela NPH-dosen eller byt till Abasaglar/Toujeo.

Måltidsinsulin

Preparat och dos	Mål (individuellt)	Dosändring (max)
Apidra, Fiasp, Humalog eller Novorapid, 2-4 E till måltid	Stegring efter måltid med högst ca 0-3 mmol/l	Öka 1-4 E varannan dag vid stegring efter måltid

- Mät blodsocker före och efter varje måltid samt till natten.
- Måltidsdosen styrs av kolhydratinnehållet i måltiden. Utvärderas med värdet efter måltiden

NPH eller Mix-insulin i 1-2 dos

Preparat och dos	Mål (individuellt)	Dosändring (max)
Humalog Mix 25, Novomix 30 eller NPH 6–12 E före frukost	Dagtid under 15 (8)	Öka 2-4 E var tredje dag
Lägg till: 6–8 E till kvällsmålet, om höga värden sen kväll och nästa morgon	Kvällsvärden under 15 (8) och fastevärden under 10 (6)	Öka 2–4 E var tredje dag

- Mät blodsocker morgon, middag, kväll
- Om man tvingats dela NPH-dosen kan Abasaglar/Toujeo övervägas som endos på morgonen

